

BÖLÜM 29

YAŞLIDA ENFEKSİYON HASTALIKLARINDA DESTEK BAKIM

Naile ALANKAYA¹

GİRİŞ

Yaşlı bireyler hücrelerin fizyolojik değişim süreci içinde giderek işlevlerin azaldığı bir dönemi yaşamaktadırlar. Özellikle, bağışıklık sistemi başta olmak üzere hemen hemen her sistem etkilenmektedir. Bu nedenle, yaşlı bireyler enfeksiyon hastalıklarının görülmesi açısından genç bireylere göre daha yatkındır. Yapılan çalışmalar, 65 yaş üzeri bireylerde ölüme neden olan üç önemli hastalıktan (kalp hastalıkları, kanser ve serebrovasküler hastalıklar) sonra enfeksiyon hastalıklarının yer aldığını vurgulamaktadır.

Yaşlı bireylerde fizyolojik süreçteki değişim enfeksiyonlara yatkınlığı arttırmaktadır. Fizyolojik süreçteki en önemli etken immün sistemde görülen değişikliklerdir. İmmün sistemdeki bu değişim hem sıvısal hem de hücresel düzeyde ortaya çıkmaktadır. Özellikle, immün sistemin korunmasında rol oynayan aktif T ve B hücre sayısındaki azalma, fagositik hücrelerin fonksiyonlarında bozulma hücre içinde çoğalan patojenlerin ve kapsüllü bakterilerin çoğalmasına neden olmaktadır.

Yaşlılarda enfeksiyona yatkınlığı arttıran bir diğer etmen, deri bütünlüğünde bozulma ve cilt altı yağ dokusunda azalmadır. Bu durum deri elastikiyetinin ve direncinin azalmasına, deri yüzeyinin asidik pH'ının bozulmasına neden olarak mikroorganizma oluşumuna neden olmaktadır.

¹ Dr. Öğr. Üyesi. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İç Hastalıkları Hemşireliği A.D; nailealankaya@comu.edu.tr

- Her hastaya bakımdan önce ve sonra el yıkamak,
- Maske kullanmak,
- Sosyal mesafeyi korumak,
- Koruyucu ekipman giyme standartlarına, sterilizasyon ve temizlik şartnamesine uymaktır.

KAYNAKLAR

1. Akpınar O, Türkdöğän KA, Kapçı M, Duman A. Use of emergency department by elderly patients. *J Clin Anal Med* 2015;6 (suppl 3): 310-4 DOI: 10.4328/JCAM
2. Centers for Disease Control and Prevention /Department of Health and Human Services. Jeremy A. W. Gold JAW, Wong KK, Szablewski CM. et al. Characteristics and Clinical Outcomes of Adult Patients Hospitalized with COVID-19 — Georgia. *MMWR*, (2020); 69 (18):545-550
3. Centers for Disease Control and Prevention /Department of Health and Human Services. Coronavirus Disease 2019 Case Surveillance — United States, *MMWR* (2020); 69(24):759-765.
4. D'Adamo H., Yoshikawa T., Ouslander J.G. Coronavirus Disease 2019 in Geriatrics and Long-term Care: The ABCDs of COVID-19. *J Am Geriatr Soc* (2020) published online 25 March.
5. Elçin G, Yolcu S, Kapçı M. ve ark. Acil servise bilinç değişikliği ile başvuran hastalar. *Bozok Tıp Derg.* 2014; 4(2): 20-25.
6. Gencer, N. Kovid-19 Sürecinde Yaşlı Olmak: 65 Yaş ve Üstü Vatandaşlar İçin Uygulanan Sokağa Çıkma Yasağı Üzerine Değerlendirmeler ve Manevi Sosyal Hizmet. *Türkiye Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi.* (2020); 4(1), 35-42
7. Guimarães TMR, Amorim CT, Barbosa EFF, et al. Nursing Care to a Patient Having Pulmonary Tuberculosis Disease and Comorbidites: Case eport. *Rev Fund Care Online.* 2018 Jul./Sep.; 10(3):683-689. DOI: <http://dx.doi.org/10.9789/2175-5361.2018.v10i3.683-689>
8. Kalender N, Çiçek Sütçü H. Eski Değil Eskimeyen Hastalık: Tüberküloz. *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi* 2016, 3(2), 58-67
9. Karaca A, Yeşiltepe G. (2013). Üriner sistem hastalıkları ve bakım. Zehra Durna (Ed.), *İç hastalıkları hemşireliği içinde* (482-489). İstanbul: Akademi Basın Yayın.
10. Karadakovan A. (2014). Yaşlı sağlığı ve bakım (1. Baskı). Ankara: Akademisyen Kitabevi.
11. Kaygusuz S, Gül S. Grip ve Aşı. *Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi.* (2018); 20(3):329-344 DOI: 10.24938/kutfd.500424
12. Koldaş L. Yaşlı popülasyonda bağışıklama (aşılama). *Türk Kardiyol Dern Ars.* (2017);45 Suppl 5: 124-127 doi: 10.5543/tkda.2017.62379
13. Köksal D. Yaşlı Hastalarda Tüberküloz. *Solunum Dergisi* 2012; 14(2):59-62

14. Kömürçüoğlu B. Clinical and laboratory findings of COVID-19. *Eurasian Journal of Pulmonology*, 2020; 22(4):16-19
15. Olgun N, Aslan Eti F, Akıncı Çil A. (2011). Toraks ve alt solunum yolu enfeksiyonları. Ayfer Karadakovan ve Fatma Eti Aslan (Ed.), *Dahili ve cerrahi hastalıklarda bakım içinde* (383-387). Adana: Adana Nobel Kitabevi.
16. Öktenli Ç. (2009). Yaşlılık ve immün sistem. Yaşar Küçükardalı ve Hakan Terekçi (Ed.), *Yoğun bakımda yaşlı hasta sorunları içinde* (49-55). İstanbul: Nobel Tıp Kitabevleri.
17. Öncül O. (2009). Yoğun bakımda enfeksiyonu olan yaşlı hastalarda sorunlar (Ed.), *Yoğun bakımda yaşlı hasta sorunları içinde* (55-69). İstanbul: Nobel Tıp Kitabevleri.
18. Özkök S, Cengiz M, Bağ Soytaş R. ve ark. Geriatri Kliniğinde Yatan Hastaların Enfeksiyon Özellikleri. *Med Bull Haseki* (2020); 58:223-227. DOI: 10.4274/haseki.galenos.2020.5597
19. Pratt RH, Winston CA, Kammerer JS, Armstrong LR. Tuberculosis in older adults in the United States, 1993-2008. *J Am Geriatr Soc* 2011;59:851-857.
20. Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü (2019). Tüberküloz Tanı ve Tedavi Rehberi 2019. (18/08/ 2020 tarihinde <https://hsgm.saglik.gov.tr/tr/tuberkuloz-haberler/t%C3%BCberk%C3%BCloz-tan%C4%B1-ve-tedavi-rehberi.html> adresinden ulaşılmıştır).
21. Sofulu F, Özgürsoy Uran BN, Ünsal Avdal E. ve ark. COVID-19 Salgınında Kronik Hastalıklarda Hemşirelik Yönetimi. *İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi* 2020; 5(2): 147-151
22. Şanlı K. İnfluenza Virüsü ve Domuz Gribi. *JOPP Derg*, (2010); 2(1):4-12.
23. Tuberculosis Surveillance Center-RIT/JATA (2018). Tuberculosis in Japan: Annual Report 2018. (20/08/2020 tarihinde https://jata.or.jp/english/dl/pdf/TB_in_Japan_2018.pdf adresinden ulaşılmıştır).
24. WHO (2009). International Standards for Tuberculosis Care (ISTC) 2nd edition december 2009 (20/08/2020 tarihinde https://www.who.int/tb/ISTC_Report_2ndEd_Nov2009.pdf adresinden ulaşılmıştır).